

Ольга ГУЛЬ

ВЛАДНА ЕЛІТА ЛЬВОВА В КІНЦІ XV – НА ПОЧАТКУ XVI СТОЛІТТЯ

Представлено райців, які урядували у Львові в кінці XV – першій чверті XVI ст., як суспільну групу. За допомогою просопографічного методу показано роль представників влади у міській спільноті. Відтворено процес часткової зміни політичної еліти в місті, що відбувся на зламі XV–XVI ст. Охарактеризовано тривалість кар’єри райців, їх походження, родинні зв’язки, освітній рівень, а також майновий стан.

Ключові слова: еліта влади, міська рада, “урядові” райці, “старі” райці.

В історіографії термін “еліта влади” характеризує групу осіб, які обіймають керівні посади і завдяки цьому можуть приймати найважливіші рішення¹. У літературі є й інші варіанти цього поняття: “керуюча група”², “урядуюча група”³. Однак найчастіше для означення вузького кола найбагатших і найвпливовіших осіб, які вирізняються зі середовища звичайних людей, використовують термін “еліта влади”⁴.

Потрібно зазначити, що в літературі немає усталеної думки, кого вважати представниками еліти влади: чи всіх міських урядників, тобто членів міської ради, судової лави і писарів, чи лише райців. У випадку Львова елітою влади, на нашу думку, доцільно називати лише райців. Адже рада була найвищим органом міського самоврядування. Ця інституція була виконавчим і судовим органом, управляла міським майном та водночас репрезентувала місто в зовнішніх відносинах. Згідно

¹ *Mączak A.* Rządzący i rządzeni. Władza i społeczeństwo w Europie wczesnonowoczesnej / A. Mączak. – Warszawa, 2002. – S. 137–138; *Noga Z.* Krakowska rada miejska w XVI wieku. Studium o elicie władzy / Z. Noga. – Kraków, 2003. – S. 5–6; *Samsonowicz H.* Elita władzy w małych miastach polskich w późnym średniowieczu i w czasach nowożytnych / H. Samsonowicz // Genealogia – kręgi zawodowe i grupy interesu w Polsce średniowiecznej na tle porównawczym / [red. J. Wroniszewski]. – Toruń, 1989. – S. 145–159; *Wesołowski W.* Klasy, warstwy i władza / W. Wesołowski. – Warszawa, 1974. – S. 80.

² *Goliński M.* Zmiany w grupie kierowniczej miasta Świdnicy w latach 1351–1522 – analiza faktograficzna / M. Goliński // Sobótka, 2007. – R. 62. – S. 1.

³ *Szczygieł R.* Konflikty społeczne w Lublinie w pierwszej połowie XVI wieku / R. Szczygieł. – Warszawa, 1977. – S. 22.

⁴ *Falkowski W.* Badania nad elitą władzy w Polsce w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych / W. Falkowski // Przegląd Historyczny. – 1985. – T. 76. – Z. 1. – S. 131–138; *Mikulski K.* Wymiana elity władzy w Toruniu w drugiej połowie XV wieku (Przyczynek do badań nad mechanizmami kształtowania się elit) / K. Mikulski // Elity mieszczańskie i szlacheckie Prus Królewskich i Kujaw w XIV–XVIII wieku / [red. J. Staszewski]. – Toruń, 1995. – S. 51–87; *Samsonowicz H.* Elita władzy w małych miastach polskich ... – S. 145–159.

з привілеєм Владислава Опольського від 1378 р. львівські райці одержали право вибирати зі свого середовища судового в'їта. Членів лавничого суду на урядування призначали також райці, тому лавники певною мірою були від них залежними. Зважаючи на це, можемо ствердити, що рада займала домінуючу позицію щодо інших міських інституцій. Тому до еліти влади Львова не зараховуємо лавників.

Формування і діяльність інституцій магдебурзького права Львова ґрунтовно висвітлені в історіографії. Серед найважливіших публікацій можна назвати монографії та розвідки як істориків довоєнного періоду (Александра Чоловського⁵, Яна Пташніка⁶), так і сучасних дослідників минулого Львова (Тетяни Гошко⁷ та Мирона Капраля⁸). Вони трактують раду як найважливішу інституцію міського управління, натомість, не відображають її як сукупність людей, яким належала влада в місті. Водночас докладна просопографічна характеристика 23 представників львівської еліти влади дозволить показати відносини в середовищі львівських райців та персоніфікувати склад міської ради.

Хронологічні межі дослідження – перше двадцятиліття XVI ст. (1501–1519). Нижня межа обумовлена тим, що саме в кінці XV ст. з еліти влади Львова відійшла значна частина представників давніх німецьких родів, натомість склад ради поповнився новими членами. Верхня межа – 1519 р., бо в цей час відбулися важливі зміни у способі виборів райців Львова. Зокрема згідно з королівською постановою від 1519 р. міська рада складалася з двох колегій – урядової (“*consules residentes*”) і старої (“*consules antiqui*”), до складу яких входило по шість осіб. Члени кожної з них взаємно змінювалися на урядуванні й виконували свої функції пожиттєво. Відбулася також суттєва зміна у способі формування складу міської ради: відтоді райцями могли стати лише особи, які перед цим засідали в судовій лаві. Оскільки лавників призначали члени раецької колегії, то можемо ствердити, що декрет 1519 р. легалізував процес замкненості невеликої групи осіб, які формували еліту влади.

На початку XVI ст. у Львові відбулася колонізація представників давніх німецьких родин. Достеменно не відомо, коли саме це було, як і не відомо, ким ідентифікували себе представники еліти влади міста. Ця проблема заслуговує окремого дослідження. З огляду на це вважаємо, що доцільно передавати імена, прізвища та прізвиська осіб способом алітерації – максимально наближеній до оригінального написання у джерелах.

Представників міської ради Львова, які урядували протягом першого двадцятиліття XVI ст., можемо умовно поділити на три групи. До першої входили “нові” люди, які засідали в колегії райців як перші представники своїх родин. Більшість із них – засновники впливових раецьких родів, що формували еліту влади протягом

⁵ *Czołowski A.* Pogląd na organizację i działalność władz miejskich do 1848 r. / *A. Czołowski* // *Miasto Lwów w okresie samorządu.* – Lwów, 1896. – S. XXIII–LXXXIV.

⁶ *Ptaśnik J.* Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce / *J. Ptaśnik.* – Kraków, 1934. – 511 s.; *Ptaśnik J.* Walki o demokratyzację Lwowa od XVI do XVIII wieku / *J. Ptaśnik* // *Kwartalnik Historyczny.* – Lwów, 1925. – R. 39. – Z. 2. – S. 228–248.

⁷ *Гошко Т.* Нариси з історії магдебурзького права в Україні в XIV – початок XVII ст. / *Т. Гошко.* – Львів, 2002. – 254 с.

⁸ *Капраль М.* Функціонування органів влади Львова у XIII–XVIII ст. (Нарис історії інститутів магдебурзького права) / *М. Капраль* // *Український історичний журнал.* – 2006. – № 5. – С. 111–130.

усього XVI ст., це, зокрема, Мартин Вассерброт (Martinus Wasserbrot), Андреас Бергер (Andreas Berger), Станіслав Газ (Stanislaus Haz), Петрус Тичка (Petrus Tyczka), Георгій Войнар (Georgius Wojnar), Міхаель Мечник (Michael Gladiator), Міхаель Гаснер (Michael Gasner), Ніколаус Гайзлер (Nikolaus Geizler), Станіслав Вільчек (Stanislaus Wilczek). До менш чисельної групи належали особи, які замінювали на урядуванні в раді своїх предків, але були останніми представниками давніх родів у цій інституції: Йоан Косснер (Joannes Kossner), Георгій і Міхаель Гебелі (Georgius i Michael Gebeli). Наступна група – особи, які не мали попередників зі своїх родин і тому, не маючи протекції, засідали в раді недовго Матеус Кангіссер (Mateus Kangisser), Антоні Горнінг (Antoni Horning), Андреас Когляр (Andreas Coglar), Герман Падвал (Herman Padwall), Йоан Мартер (Joannes Marter).

До початку XVI ст. у міській раді залишалися на урядуванні члени лише двох родів, які урядували щонайменше три покоління, – Геблів і Коснерів. Це спричинила цілковита зміна еліти влади у Львові у другій половині XV ст. Представники давніх німецьких родин, наприклад: Стехерів, Зомерстейнів, Стейнкелерів, Темплів, Хельбезів, Фрідріхів, Арнестів, Чорнбергів, Зіндріхів, Схропів, Лінднерів, Каденів, Нимандів, Ренерів, Темрчів (*Stecherowie, Somersteinowie, Steynkelery, Temprowie, Helbezemowie, Friedrichowie, Czornbergowie, Zindrichowie, Schropowie, Lindnerowie, Kadenowie, Nymandowie, Renerowie, Temrczów*) – вийшли зі складу ради й інших міських інституцій⁹.

На думку польського історика Владислава Лозінського (Władysław Łoziński), цю ситуацію спричинило захоплення Турецької імперії генуезьких колоній на узбережжі Чорного моря, що призвело до тотального занепаду торговельних відносин Львова із країнами Сходу¹⁰. Анджей Дзюбіньскі (Andrzej Dziubiński) спростував це твердження і на основі дослідження актових книг Львова довів, що в кінці XV ст. зменшилося лише політичне значення Польщі на узбережжі Чорного моря, натомість у торговельних відносинах із країнами Сходу кризи не було, як і не спостерігалось економічного занепаду купецької верхівки¹¹.

Зникнення з львівської еліти влади представників давніх німецьких родів Юзеф Скочек (Józef Skoczek) пояснював їх тотальною полонізацією. Як стверджує автор, в результаті полонізації у львівському катедральному костелі призначено, крім німецькомовного проповідника, ще й польськомовного, тобто відбувалося поширення польської мови серед населення Львова¹².

Часто представники давніх патриційних родів продовжували урядувати й у XVI ст., але прізвища їх змінювалися. Наприклад, родина Ханлів (Hanłów) у XV ст. була відома за прізвищем Шелер (Szeler)¹³: син Йогана (Ханеля) Шелера Бартоломей від імені батька утворив прізвище Ханель, започаткувавши новий етап в історії роду¹⁴. Відомий рід Клопперів (Klopperów) також не припинив існування. У XVI ст.

⁹ Skoczek J. Studia nad patrycjatem lwowskim wieków średnich / J. Skoczek // Pamiętnik Historyczno-Prawny. – 1929. – Т. 7. – З. 5. – С. 3.

¹⁰ Łoziński W. Patrycjat i mieszczaństwo lwowskie w XVI i XVII w. / W. Łoziński. – Lwów, 1890. – С. 36.

¹¹ Dziubiński A. Na szlakach Orientu. Handel Między Polską a imperium Osmańskim w XVI–XVIII wieku / A. Dziubiński. – Wrocław, 1998. – С. 11.

¹² Skoczek J. Kwestia kazań lwowskich w wieku XIII–XVI / J. Skoczek. – Lwów, 1927. – С. 16–23.

¹³ Skoczek J. Studia nad patrycjatem... – С. 25.

¹⁴ Ibid. – С. 25.

нащадки Стано Клоппера почали називатися Становичами¹⁵. Подібна ситуація була і з родиною Абреків, представники якої урядували в органах міського урядування з XIV ст. й утрималися на керівних посадах чи не найдовше – до XVII ст. Спершу прізвище цього роду звучало Смітус чи Сметус (Smithus або Smethus). На початку XV ст. значний вплив у місті мав раець Еберхард Сметус (Eberhard Smethus), якого називали Абреком. Від його імені прізвище Смітус замінено на Абрек¹⁶.

Давній рід Темплів (Templów), не маючи спадкоємців чоловічої статі, зник на початку XVI ст. Родинний маєток успадкував родич останньої його представниці Дороти – раець Ніколаус Тичка¹⁷. Аналогічна ситуація з іншим німецьким родом Хельбезів (Hellbezów): після смерті Бенедикта Хельбеза, його маєток перейшов до єдиного родича – Стано Клоппера¹⁸. Можна ствердити, що давні роди Темплів і Хельбезів сприяли суспільному й економічному піднесенню родин Тичків та Становичів.

3-поміж 23 райців – членів раецької колегії з 1501 по 1519 р. – 5 походили з давніх родин. Ніколаус Арнесті (1484–1509)¹⁹ був останнім райцем із давнього німецького роду Арнестів, представники якого на початку XVI ст. почали переходити у шляхетський стан²⁰. Станіслав Вільчек – урядував у раді 31 рік (1513–1544) – мав у владних структурах попередника – Станіслава Вільчека, який був лавником (1476–1486)²¹. Йоан Коснер – також раець з 30-літнім стажем діяльності у владі міста: в 1490 р. був лавником, а впродовж 1490–1522 рр. виконував обов'язки райця. Він зайняв місце в раді одразу ж після смерті батька Лаврентія Коснера, який засідав у лавничому суді від 1473 р., а в 1479–1485 рр. був райцем²². На початку XVI ст. у раді засідали також двоє представників давнього роду Гебелів (Gebelów): Георгій – раець у 1505–1508 рр.²³, Міхаель – в 1512 р.²⁴. Вони були вибрані до ради одразу, не засідаючи до цього в міському суді. Можливо, причина полягала в тому, що їхні предки належали до міської влади ще від початку XV ст., виконуючи різні функції у владних інституціях: райців – Ніколаус (1405–1409), Георгій (1410–1432); лавника – Георгій (1422) та інший Георгій (1447–1450), згодом – райці (1450–1453); а також писаря – Георгій, (1453–1455, 1470, 1474)²⁵. Після смерті згаданих Георгія і Міхаеля закінчилося тривале урядування представників цього роду в міській раді.

Наприкінці XV – на початку XVI ст. у Львові відбулася часткова зміна еліти влади. Спостерігалася ситуація, коли урядування представників “новоавансованих” родин у раді тривало лише протягом одного покоління. Матеус Вейднер (1490–1507)²⁶, Ніколаус Гейзлер (1492–1506)²⁷, Міхаель Гаснер (1492–1513)²⁸, Антоні

¹⁵ Skoczek J. Studia nad patrycjatem... – S. 38.

¹⁶ Ibid. – S. 47.

¹⁷ Ibid. – S. 34.

¹⁸ Ibid. – S. 41.

¹⁹ Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa w XIII–XVIII wieku / M. Kapral. – Toruń, 2010. – S. 373.

²⁰ Skoczek J. Studia nad patrycjatem... – S. 51.

²¹ Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa... – S. 416.

²² Ibid. – S. 392.

²³ Ibid. – S. 384.

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid. – S. 415.

²⁷ Ibid. – S. 384.

²⁸ Ibid. – S. 383.

Горнінг (1495–1504)²⁹, Матеус Кангіссер (1496–1501), хоча перед урядуванням у раді довший час виконували обов'язки лавників, тобто мали тісні зв'язки з владними колами, були єдиними представниками своїх родин у колегії райців. Десятьох райців можна назвати “новими” людьми у львівській еліті влади. Вони, навіть якщо не мали наступників у раді, засідали в ній довший час (понад 20 років). У джерелах майже немає відомостей про сімох представників еліти влади, крім імені та прізвища, а також років урядування. Це передовсім особи, які не мали в еліті влади попередників зі своїх родів, можливо, тому й були райцями недовго.

Найдовше в колегії райців засідав Міхаель Мечник – 36 років³⁰. Понад 30 років обов'язки райців виконували також Георгій Войнар (33)³¹, Йоан Коснер (32)³², а також д-р Станіслав Вільчек (32)³³. Зі стажем урядування від 21 до 30 років заготовано 6 осіб (26 %): 29 років у раді засідав Мартин Вассерброт³⁴, 28 – Андреас Бергер³⁵, 25 – Ніколаус Арнесті³⁶, 22 – Станіслав Газ³⁷, Міхаель Гаснер³⁸ і Петрус Тичка³⁹. Від 11 до 20 років засідали в колегії райців Антоні Горнінг⁴⁰, Ніколаус Гайзлер⁴¹, Міхаель Магістер⁴², Матеус Вейднер⁴³, а також Ніколаус Тичка⁴⁴, який в 1503 р. заступив на уряді батька Петруса. Андреас Когляр⁴⁵ і Матеус Кангіссер⁴⁶ – це представники еліти влади, які виконували обов'язки райців від 5 до 10 років.

У міській владі відносно недовго перебували шестеро райців (26 %), період їхнього урядування становив від року до п'яти. Андреас Когляр займав місце в раецькій колегії протягом 5 років (1508–1512)⁴⁷, Йоан Мартер – 3 роки (1509–1511)⁴⁸, Герман Падвал – 2 роки (1510–1511)⁴⁹, а Бернард (постригач сукна)⁵⁰, Антоні⁵¹ і Міхаель Гебель урядували протягом року. Цікавим видається факт, що найчастіше особи, які урядували недовго, були вибрані до ради в 1508–1514 рр.

Найчастіше шлях до високих урядових посад у містах йшов через засідання в судовій лаві, лише тоді відбувався перехід до ради. У Львові більшість райців також спершу були лавниками, але спостерігаємо випадки, й коли особи, вибрані

²⁹ *Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 388.

³⁰ У 1512–1547 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 384).

³¹ У 1488–1521 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 416).

³² У 1490–1522 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 392).

³³ У 1513–1544 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 416).

³⁴ У 1480–1508 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 415).

³⁵ У 1495–1523 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 375).

³⁶ У 1484–1509 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 373).

³⁷ У 1500–1522 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 387).

³⁸ У 1492–1513 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 383).

³⁹ У 1481–1502 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 414).

⁴⁰ У 1495–1504 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 388).

⁴¹ У 1492–1506 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 384).

⁴² У 1514–1526 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 397).

⁴³ У 1490–1507 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 415).

⁴⁴ У 1503–1521 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 414).

⁴⁵ У 1508–1512 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 379).

⁴⁶ У 1496–1501 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 390).

⁴⁷ *Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 379.

⁴⁸ *Ibid.* – S. 398.

⁴⁹ *Ibid.* – S. 403.

⁵⁰ *Ibid.* – S. 375.

⁵¹ *Ibid.* – S. 373.

до ради, не засідали до цього в лаві. Найдовше лавником був Станіслав Газ, який чекав на перехід до ради 15 років⁵². Четверо осіб (17 %) засідали в раді від 5 до 10 років: 9 років лавником був Міхаель Гаснер, по 8 років – Георгій Войнар і Мартин Вассерброт, 6 – Петрус Тичка. Ще одна група з шести осіб (26 %) – це представники еліти влади, які засідали від одного до п'яти років у судовій лаві. Наприклад, Ніколаус Арнесті був лавником два роки, для інших чотирьох членів – це лише перехідний етап на шляху до засідання в раді. Прикладом найстрімкішої кар'єри в місті були суспільні підвищення шести представників львівської еліти влади: Матеус Кангіссер, Антоні Горнінг, Андреас Бергер, Йоан Коснер, Ніколаус Гайзлер і Ніколаус Тичка після року засідання в судовій лаві увійшли до складу міської ради. Зазначимо, що четверо з них (Йоан Коснер, Андреас Бергер, Ніколаус Тичка, Ніколаус Гайзлер) виконували обов'язки райців від 15 до 33 років. Матеус Кангіссер й Антоні Горнінг – 5 і 9 років.

Варто також виокремити групу райців, відразу занотованих членами расцької колегії. Хоча немає підтверджень, що до цього вони були лавниками. Таких осіб протягом зазначеного періоду було 10 (43 % від загальної кількості). Однак необхідно зазначити, що до цієї групи належать Міхаель Магістер і д-р Станіслав Вільчек, які мали право входити в раду без попереднього засідання в лаві. Міхаель Магістер був міським писарем, а виконання обов'язків писаря прирівнювалося до стажу в лавничому суді. Така ж практика існувала і в інших містах, зокрема у Кракові та Любліні. Особи, які виконували функції писарів, належали до еліти влади міста, тобто могли бути обраними до ради на рівні з лавниками, синдиками й докторами наук⁵³. Цікавим видається факт, що Міхаель Магістер був міським писарем у 1505–1521 рр., хоча райцем вибраний ще в 1514 р. Протягом 1514–1521 рр. він одночасно виконував обов'язки райці і писаря⁵⁴, крім нього, в цей час у канцелярії працював ще підписок⁵⁵. До цієї групи належав і д-р Станіслав Вільчек, який як особа з науковим ступенем не мусів засідати в лаві й був вибраний до ради в 1513 р., залишався її членом до 1544⁵⁶. Щодо восьми інших членів расцької колегії, то інформації, чи були вони перед обранням до ради лавниками, нема. Двоє засідали в раді довший час, зокрема Міхаель Мечник (36 років) і Матеус Вейднер (18 років). Шестеро інших були райцями від року до п'яти. Крім того, семеро з них обирали до ради з 1505 по 1514 р.

Тривалість перебування в міських урядах була різною і залежала від багатьох чинників. Наприклад, якщо особа в молодому віці увійшла до складу лавничого суду, а згодом обрана до ради, то вона належала до еліти влади до кінця життя. Відомо шість (26 %) випадків засідання в міських урядах протягом понад 31 року. Найдовшою була урядова кар'єра Георгія Войнара (41 рік). Від 31 до 40 років на міських урядах перебували Станіслав Газ (37), Мартин Вассерброт (36), Йоан

⁵² У 1486–1500 рр. (*Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 387).

⁵³ *Friedberg M. Kancelaria miasta Krakowa do połowy XVIII wieku / M. Friedberg // Archeion.* – 1955. – Т. 24 – S. 290.

⁵⁴ *Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 397.

⁵⁵ *Петришак Б.* Міські писарі Львова другої половини XIV–XVI ст.: просопографічне дослідження: дис. ... канд. іст. наук: 07.00.06 “Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни” / Б. Петришак. – Львів, 2010. – С. 279.

⁵⁶ *Kapral M. Urzędnicy m. Lwowa...* – S. 416.

Коснар (33), д-р Станіслав Вільчек (32) і Міхаель Мечник (36). Шестеро осіб (Андреас Бергер, Міхаель Гаснер, Міхаель Магістер, Ніколаус Арнесті, Ніколаус Тичка, Петрус Тичка) були на міських урядах понад 21 рік. Троє (13 %) засідали в лаві й раді разом понад 11 років, двоє осіб – від 5 до 10 років, а також шестеро урядували тільки до 5 років⁵⁷ (детальніші дані про періоди і тривалість урядування представників еліти влади див.: табл. 1, 2).

Таблиця 1

Тривалість перебування 23 представників еліти влади Львова з 1501 по 1519 рік на міських урядах

Ім'я й прізвище міщанина	Міські уряди					Загальна к-сть років перебування на міських урядах
	Лавник	Писар	Райця	Бур-містр	Війт	
	Роки урядування					
Мартин Вассерброт	1473–1480 (8)	–	1480–1508 (29)	–	–	36
Матеус Кангіссер	1496 (1)	–	1496–1501 (6)	–	–	6
Матеус Вейднер	–	–	1490–1507 (18)	–	–	18
Антоні Горнінг	1495 (1)	–	1495–1504 (10)	–	–	10
Андреас Бергер	1495 (1)	–	1495–1523 (29)	1496	–	29
Міхаель Гаснер	1484–1492 (9)	–	1492–1513 (22)	–	–	30
Станіслав Газ	1486–1500 (15)	–	1500–1522 (23)	–	–	37
Петрус Тичка	1476–1481 (6)	–	1481–1502 (22)	–	–	27
Ніколаус Арнесті	1483–1484 (2)	–	1484–1509 (27)	1494	–	28
Георгій Войнар	1481–1488 (8)	–	1488–1521 (34)	1497	1518	41
Йоан Косснер	1490 (1)	–	1490–1522 (33)	–	–	33
Ніколаус Гайзлер	1492 (1)	–	1492–1506 (15)	–	–	15
Ніколаус Тичка	1503 (1)	–	1503–1521 (19)	–	–	19

⁵⁷ Детально період урядування членів еліти влади подано в Табл. 1.

Георгій Гебель	–	–	1505– 1508 (4)	–	–	4
Андреас Когляр	–	–	1508– 1512 (5)	–	–	5
Йоан Маргер	–	–	1509– 1511 (3)	–	–	3
Герман Падвал	–	–	1510– 1511 (2)	–	–	2
Міхаель Гебель	–	–	1512 (1)	–	–	1
Міхаель Мечник	–	–	1512– 1547 (35)	–	–	36
Станіслав Вільчек	–	–	1513– 1544 (32)	1539	1516	32
Міхаель Магістер	–	1505– 1514 (10)	1514– 1526 (13)	–	–	22
Антоні	–	–	1514 (1)	–	–	1
Бернард, постригач сукна	–	–	1514 (1)	–	–	1

Таблиця 2

**Загальна тривалість урядування представників еліти влади Львова
з 1501 по 1519 рік у міських структурах**

Час урядуван- ня (у роках)	Лава		Рада		Разом	
	К-сть осіб	%	К-сть осіб	%	К-сть осіб	%
31 і більше	–	–	4	17	6	26
21–30	–	–	6	26	6	26
11–20	1	4	5	22	3	13
5–10	4	17	2	9	2	9
менше 5	6	26	6	26	6	26

У середньому загальний період урядування у владних структурах Львова – в лаві та раді – становив близько 20 років. Із цих 23 райців 6 представників еліти влади були понад 31 рік членами судової лави, з них 3 райцями – понад 35 років. Ці дані підтверджують, що представники еліти влади входили до складу владних структур у доволі молодому віці. Подібні явища спостерігалися і в інших містах Польської Корони – Кракові, Торуні та Гданську⁵⁸.

ПОХОДЖЕННЯ

Виникає запитання: чи були представники еліти влади за походженням львів'янами? Якщо ні, то звідки найчастіше прибували люди, які обіймали найвищі посади в місті? Дані про походження фіксують реєстри прийняття до міського

⁵⁸ Noga Z. Krakowska rada miejska w XVI wieku... – S. 139.

права у Львові. Вони неповні, бо не завжди тут зазначали місце, з якого прибула особа, а також не всі райці вписані до цих книг. Лише у восьми випадках у реєстрах міського громадянства вказане місце походження райців.

Отже, 35 % прибуло до Львова з інших місцевостей, часто віддалених. Наприклад, Мартин Вассерброт прибув із Рима (Foro Romano)⁵⁹. Хоча частіше представники еліти влади походили з території Польського королівства: Георгій Войнар із Кракова⁶⁰, Ніколаус Гайзлер зі Сандомира⁶¹, Петрус і Ніколаус Тички з Ропчиць⁶², Міхаель Магістер⁶³ і Матеус Кангіссер⁶⁴ з Нового міста Бібло, Матеус Вейднер із Пільзна⁶⁵.

Місце народження інших представників важко визначити. Четверо осіб (17 %) – Йоан Косснер, Георгій і Міхаель Гебелі і Станіслав Вільчек, предки яких засідали в міських інституціях у другій половині XV ст., походили зі Львова. Можна припустити, що більшість інших також народжені у Львові. Але, беручи до уваги прогалини у джерелах, не можна виключати, що частина з них прибула з інших місцевостей.

Представники двох родин – Вассербротів і Тичків – приїхали до Львова, але це не перешкодило їм потрапити до складу ради й урядувати від останньої чверті XV ст. до початку 30-х років XVI ст. Засновник роду Вассербротів Мартин прибув із Рима і прийняв тут громадянство міста в 1469 р.⁶⁶, а вже в 1473 р. він став лавником. У 1480 р. його обрали до міської ради, в якій він засідав до 1508 р.⁶⁷. Його син, також Мартин, в 1519–1529 рр. виконував обов'язки райці⁶⁸. Інший син – Бартоломей – засідав у судовій лаві протягом 1515 р.⁶⁹. Представник іншого впливового роду львівської еліти влади – Петрус Тичка – походить із Ропчиць, був вписаний у реєстр прийняття до міського права у 1472 р.⁷⁰ і вже в 1476 р. долучився до середовища лавників, а протягом двадцятиріччя (1481–1502) виконував обов'язки райці⁷¹. Після смерті Петруса місце в міській владі зайняв його син Ніколаус, який лише протягом року, одразу по смерті батька (1503), засідав у лаві, а потім довший час виконував обов'язки райці⁷². Можна припустити, що уряд лавника був у кар'єрі Ніколауса лише перехідним на шляху до урядування в колегії райців. Син Ніколауса Берnard також був райцем протягом 1523–1524 рр., лавником до цього він не був⁷³.

Більшість райців, які прибували з інших місцевостей, швидко і на довго вливалися в середовище еліти влади Львова. Адже п'ятеро з них займали найвищі

⁵⁹ *Janeczek A.* Album civium Leopoliensium. Rejesty przyjęć do prawa miejskiego we Lwowie 1388–1783. – Т. 1. – Poznań; Warszawa, 2005. – С. 36.

⁶⁰ *Ibid.* – С. 44.

⁶¹ *Ibid.* – С. 50.

⁶² *Ibid.* – С. 39, 50.

⁶³ *Ibid.* – С. 73.

⁶⁴ *Ibid.* – С. 38.

⁶⁵ *Ibid.* – С. 36.

⁶⁶ *Janeczek A.* Album civium Leopoliensium. Rejesty przyjęć do prawa miejskiego we Lwowie 1388–1783. – Т. 2: Indeksy. – Poznań; Warszawa, 2005. – С. 224; *Ibid.* – Т. 1. – С. 36.

⁶⁷ *Kapral M.* Urzędnicy m. Lwowa... – С. 415.

⁶⁸ *Ibid.* – С. 415.

⁶⁹ *Ibid.* – С. 415.

⁷⁰ *Janeczek A.* Album civium Leopoliensium... – Т. 2. – С. 219; Т. 1. – С. 39.

⁷¹ *Kapral M.* Urzędnicy miasta Lwowa... – С. 414.

⁷² *Ibid.* – С. 414.

⁷³ *Ibid.* – С. 414.

урядові посади в місті понад 21 рік, зокрема Мартин Вассербот, Петрус Тичка, Ніколаус Тичка, Георгій Войнар, Міхаель Магістер.

Важко ствердити, що змусило цих осіб на довше оселитися у Львові. Можливо, значну роль відіграло розташування Львова на перетині торговельних шляхів і його значення як центру далекосхідної торгівлі. Після надання місту привілею про право складу, воно, наче магніт, притягувало багатих купців з інших країн. Щоб контролювати справи торгівлі, вони залишалися тут на довше, а часто приймали міське громадянство і привозили свої сім'ї.

РОДИННІ ЗВ'ЯЗКИ, НЕПОТИЗМ

Із представленої характеристики виникає запитання: чи справді рада була олігархічною інституцією? Спосіб добору нових членів раської колегії вказує на те, що, незважаючи на значну кількість приїжджих, представники львівської еліти влади переважно були місцевими. Люди, які ставали райцями, до цього не належачи до еліти влади міста, були кооптовані найчастіше з-поміж найбагатших міщан, пов'язаних із патриційними родинами через одруження з дочками або із вдовами райців. Тобто, особи долучалися до середовища еліти влади тільки після входження до родини, яка вже до неї належала. Стосунки такого типу – найпоширеніший спосіб соціального та кар'єрного росту. Така ж ситуація спостерігалася в більшості тогочасних польських міст – Кракові⁷⁴, Познані⁷⁵, Торуні⁷⁶, Гданську⁷⁷, де також існували численні випадки “колігації”. Такий спосіб добору нових райців збільшував статус родини і жінок, яких, як і у великих аристократичних родинах, часто видавали заміж із політичних мотивів⁷⁸.

Поширення епідемій в місті, т. зв. “морового повітря”, спричиняло швидку зміну еліти влади. Часто жертвами епідемій ставали члени міської ради, яких заміщували нові люди. Якщо аналізувати еліту влади суто за прізвищами, то можна спростувати тезу про її тотальну олігархічну структуру. Лише детальніший розгляд взаємозв'язків між представниками урядової групи підтверджує її слушність. Окрім родинних, між представниками влади спостерігаємо свояцькі зв'язки (rowinowactwa): після входження у шляхетське середовище міщанських синів родини протегували у владних колах зятів. Явище nepotizmu на межі XV–XVI ст. можна простежити на прикладі знатних львівських родин.

Сестра д-ра Станіслава Вільчека Анна була дружиною райці Георгія Войнара⁷⁹. Варто зазначити, що нащадки цих двох давніх львівських родів протягом всього

⁷⁴ Noga Z. Krakowska rada miejska w XVI wieku... – S. 193.

⁷⁵ Mika M. Organizacja kupiectwa poznańskiego w wiekach średnich / M. Mika // Kronika miasta Poznania. – 1933. – Nr 4. – S. 350–352.

⁷⁶ Mikulski K. Wymiana elity władzy w Toruniu w drugiej połowie XV wieku (Przyczynek do badań nad mechanizmami kształtowania się elit) / K. Mikulski // Elity mieszczańskie i szlacheckie Prus Królewskich i Kujaw w XIV–XVIII wieku / [red. J. Staszewski]. – Toruń, 1995. – S. 51–87.

⁷⁷ Bogucka M. Model kariery mieszczańskiej w Gdańsku w drugiej połowie XV wieku / M. Bogucka // Studia nad dziejami miast i mieszczaństwa w Średniowieczu / [red. M. Bogunka]. – Toruń, 1996. – S. 260–266.

⁷⁸ Noga Z. Krakowska rada miejska w XVI wieku... – S. 193.

⁷⁹ Центральний державний історичний архів України у Львові (далі – ЦДІАЛ України). – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 568, 680.

XVI ст. перебували у владних інституціях⁸⁰. Станіслав Вільчек і сам одружився з представницею міської еліти: його перша дружина Софія – сестра райці Мартина Ганеля і д-ра Міхаеля Ганеля⁸¹. Дочка Петруса Тички Барбара Гайзлерова – дружина райці Ніколауса Гайзлера⁸². Друга дружина Міхаеля Мечника Дорота – дочка Станіслава Калети⁸³. Дружина Ніколауса Абрека Дорота походила з давнього німецького роду Арнестів⁸⁴ (детальніша інформація про родинні зв'язки в середовищі еліти влади подана в табл. 3, 4).

Таблиця 3

Тяглість поколінь представників еліти влади Львова з 1501 по 1519 рік

Представники попереднього покоління на міських урядах	Представники еліти влади Львова з 1501 по 1519 рік	Представники наступного покоління (сини) на раєцьких урядах
Станіслав Вільчек, лавник (1476–1486)	Станіслав Вільчек (1513–1544)	Йоан Вільчек (1552), Валентин Вільчек (1568–1586)
Лаврентій Коснар, раєць (1479–1485)	Йоан Коснар (1419–1522)	
Георгій Гебель, писар (1470–1474)	Георгій Гебель (1505–1508), Міхаель Гебель (1512)	
	Мартин Вассерброт (1480–1508)	Мартин Вассерброт (1519–1528)
	Андреас Бергер (1495–1523)	Станіслав Бергер (1526–1531)
	Станіслав Газ (1500–1522)	Еразм Газ (1548–1561)
	Петрус Тичка (1481–1502)	Ніколаус Тичка (1503–1521)
	Георгій Войнар (1488–1521)	Георгій Войнар (1549–1570)
	Міхаель Мечник (1512–1547)	Антоній Чорн (1556–1592)

Таблиця 4

Зв'язки свояцтва в середовищі еліти влади Львова з 1501 по 1519 рік

Райця	Дружина
Георгій Войнар (1488–1521)	Анна – сестра райця Станіслава Вільчека (1513–1544)

⁸⁰ *Kapral M. Urzędnicy miasta Lwowa...* – S. 416.

⁸¹ ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 366.

⁸² Там само. – Спр. 9. – Арк. 63, 106.

⁸³ Там само. – Спр. 10. – Арк. 786.

⁸⁴ *Skoczek J. Studia nad patrycjatem...* – S. 50.

Станіслав Вільчек (1513–1544)	Софія – сестра райця Мартина Ганеля (1526–1531)
Ніколаус Гайзлер (1492–1506)	Барбара – дочка райця Петруса Тички (1476–1481)

Представники еліти влади активно сприяли посвояченню і різними способами підтримували своїх нових родичів на шляху урядової кар'єри. Так, сприятливими були шлюбні угоди дочок Міхаеля Мечника. Троє його зятів засідали в судовій лаві, зокрема Станіслав Ловіч (1533–1543) – чоловік Барбари⁸⁵, Альберт Залеський (1564–1571) – Анни⁸⁶, Йоан Богач (1553–1563) – Елізабети⁸⁷. Інший його зять – Паулюс Єльонек, чоловік Дороти⁸⁸, також був лавником (1564–1571), а згодом став райцем. Чоловік його дочки Анни Губічської, шляхетний Станіслав Губічський, обіймав посаду віцежупника Городоцького⁸⁹. Дочка ще одного львівського райці д-ра Вільчека Анна була дружиною райці Юзефа Крайзера⁹⁰. Сини Йоана Коснара не обіймали високих посад у місті, натомість син його сестри Анни Коснарової – Мартин Шонгрегієр – був райцем⁹¹.

У 10 випадках відомі лише імена дружин представників еліти влади міста, натомість не відомо, з яких родин вони походили. Так, дружиною Мартина Вассерброта була Дорота⁹², Ніколауса Тички – Барбара Титчина⁹³, Станіслава Газа – Дорота⁹⁴, Йоана Коснара – Ядвіга⁹⁵, Германа Падвала – Барбара⁹⁶, Андреаса Когляра – Маргарита⁹⁷, Міхаеля Гебеля – Софія⁹⁸, Міхаеля Магістра – Ядвіга⁹⁹, перша дружина Міхаеля Мечника – Анна¹⁰⁰, третя дружина цього ж Міхаеля Мечника – Дорота (Фічкова)¹⁰¹, а також друга дружина Станіслава Вільчека – Анна¹⁰².

На жаль, у джерелах немає згадок про дружин 10 членів міської ради (Матеуса Кангіссера, Матеуса Вейднера, Антонія Горнінга, Андреаса Бергера, Міхаеля і Петруса Тичків, Ніколауса Арнесті, Йоана Мартера, Антонія, Бернарда (постригача сукна)).

⁸⁵ ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 50.

⁸⁶ Там само. – Спр. 225. – Арк. 63.

⁸⁷ Там само. – Спр. 9. – Арк. 840.

⁸⁸ Там само. – Спр. 225. – Арк. 63.

⁸⁹ Там само. – Спр. 9. – Арк. 998.

⁹⁰ Там само. – Спр. 11. – Арк. 1830.

⁹¹ ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 843, 864.

⁹² Там само. – Спр. 10. – Арк. 1160.

⁹³ Там само. – Спр. 9. – Арк. 289.

⁹⁴ Там само. – Арк. 868.

⁹⁵ Там само. – Арк. 28; спр. 224. – Арк. 238.

⁹⁶ Там само. – Арк. 117.

⁹⁷ Там само. – Арк. 243.

⁹⁸ Там само. – Арк. 330.

⁹⁹ Там само. – Спр. 10. – Арк. 138.

¹⁰⁰ Там само. – Арк. 50.

¹⁰¹ Там само. – Арк. 22, 1176.

¹⁰² Там само. – Спр. 11. – Арк. 1605; спр. 224. – Арк. 1129.

У кількох випадках є відомості про дітей представників еліти влади. Міхаель Мечник мав п'ять дочок – Анну Губіцьську¹⁰³, Єлизавету¹⁰⁴, Ядвігу¹⁰⁵, Крістіну¹⁰⁶, Барбару¹⁰⁷, трьох синів – Франціска Чорна¹⁰⁸, Йоана Мечника¹⁰⁹, Антонія Калету¹¹⁰, а також пасерба Георгія (Фічека)¹¹¹. Отже, він був батьком щонайменше 11 дітей. Восьмеро дітей райці Станіслава Вільчека було занотовано при поділі маєтку після його смерті: з першою дружиною Софією він мав одного сина Йоана¹¹², з другою – Анною – двох синів – Валентина¹¹³ і Мартина¹¹⁴, а також п'ять дочок – Анну¹¹⁵, Маргариту¹¹⁶, Барбару¹¹⁷, Катерину, Дороту¹¹⁸. Під 1547 р. маємо згадку про його дочку Барбару, якій його вдова Анна виділила частину маєтку батька¹¹⁹. Георгій Войнар із дружиною Анною мали п'ятеро дітей: одного сина – Георгія¹²⁰, який також був райцем, а також четверо дочок – Барбару¹²¹, Софію¹²², Катерину¹²³ й Анну¹²⁴. Четверо

¹⁰³ Була дружиною Городоцького віцежупника шляхтича Станіслава Губіцького. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 815–816.

¹⁰⁴ Була дружиною Йоана Мечника (1529). Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 840; спр. 10. – Арк. 149; Йоана Богача (1548). Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 674; Міхаеля Ганеля. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1188.

¹⁰⁵ Була дружиною Йоана Золотника (1520–1529). Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 329, 627, 767, 803, 890, 916, 924, 925.

¹⁰⁶ Налезала до ордену Бенедиктинок (1529). Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 916.

¹⁰⁷ Була дружиною лавника Станіслава Ловіча. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 10, 814, 815–816.

¹⁰⁸ Син другої дружини Дороти Калетчиної. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 504, 1132–1133.

¹⁰⁹ ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 1459; спр. 11. – Арк. 674 (1548).

¹¹⁰ Правдоподібно пасерб – син другої дружини Дороти Калетчини. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 290, 774, 786, 812.

¹¹¹ Був сином Дороти (Фічкової) третьої дружини Мечника. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 50.

¹¹² ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1605.

¹¹³ Там само. – Арк. 1605.

¹¹⁴ Мав дружину Маргарету. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1830.

¹¹⁵ Була дружиною райці Юзефа Крайсера. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1605, 1830.

¹¹⁶ Була дружиною Франціска Антосьовича Різника. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1650, 1830; спр. 225. – Арк. 58.

¹¹⁷ Дружина Франціска Золотника. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 224. – Арк. 862.

¹¹⁸ ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1600.

¹¹⁹ Там само. – Арк. 599.

¹²⁰ Протягом 1530–1549 засідав у судовій лаві, протягом 1549–1570 виконував функції райці. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 925.

¹²¹ Була дружиною Йоана Золотника. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 510–511, 513.

¹²² Була дружиною Андреаса Кулханка. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 924.

¹²³ Була дружиною Станіслава Шольтісека. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 511, 513.

¹²⁴ Була дружиною Каспара Кісіш. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 743.

дітей було в Ніколауса Тички: син – Себастьян¹²⁵ і три дочки – Катерина¹²⁶, Ева¹²⁷ і ще одна Катерина¹²⁸.

По троє дітей мали Мартин Вассерброт, Магіас Вейднер та Йоан Косснар. Мартин Вассерброт був батьком – Мартина¹²⁹, що також був райцем у Львові, Бартоломея¹³⁰ – член міської ради у Кракові, а також Ієроніма¹³¹. Йоан Косснар – Валентина, Йоана¹³² та Софії¹³³. Матеус Вейднер – Катерини, Йоана і Магіаса¹³⁴.

По двоє було у трьох представників еліти влади. Міхаель Магістер був батьком Міхаеля¹³⁵ й Анни¹³⁶. Двох синів мав Міхаель Гебель – Валентина¹³⁷ і Франциска¹³⁸, а також Станіслав Газ – Еразма¹³⁹ та Станіслава¹⁴⁰. Одну дитину мав лише Петрус Тичка – сина Ніколауса, який також був райцем¹⁴¹.

Дані про склад сімей представників еліти влади дуже фрагментарні. Згадки у джерелах стосуються лише дорослих дітей, рідше – неповнолітніх, яким також належала певна частка майна після смерті батька. Натомість, як відомо, через швидке поширення в цей час епідемії була дуже високою смертність серед дітей до п'яти років, особливо немовлят. Через низький рівень тогочасної медицини жінки часто помирали під час пологів, тому типовими були випадки укладення чималої кількості шлюбів як серед середніх верств, так і серед верхівки суспільства.

ОСВІТА

Багато членів раєцької колегії, що походили з-поза урядової групи, стали членами ради завдяки високому рівню освіти і фаховим навикам. Міщани охоче віддавали своїх дітей на навчання до шкіл. З метою збільшення перспектив соціального та кар'єрного росту, в міру можливостей батьків, діти здобували освіту у вищих школах¹⁴². Очевидно, кожен представник еліти влади здобував початкову освіту в парафіяльній чи міській катедральній школі. Відомо, що парафіяльна

¹²⁵ Був каноніком кафедрального костелу. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1274, 1787.

¹²⁶ Була дружиною Петруса Ханеля. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1274, 1787.

¹²⁷ Була дружиною Ніколауса Зайдліча золотника. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 224. – Арк. 583, 831.

¹²⁸ Була дружиною Йоана золотника. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1274.

¹²⁹ Там само. – Спр. 10. – Арк. 466.

¹³⁰ Там само. – Спр. 9. – Арк. 272, 450; спр. 10. – Арк. 516–519.

¹³¹ Мав ступінь доктора медицини. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 478.

¹³² Там само. – Спр. 224. – Арк. 146, 149.

¹³³ Була дружиною шляхетного Якуба Яблонського: Там само. – Спр. 224. – Арк. 229, 237.

¹³⁴ ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 223. – Арк. 175.

¹³⁵ Там само. – Спр. 10. – Арк. 12, 197.

¹³⁶ Була дружиною Матеуса Метлі кравця. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 12, 138.

¹³⁷ Там само. – Спр. 9. – Арк. 330.

¹³⁸ Там само. – Арк. 330.

¹³⁹ ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 868.

¹⁴⁰ Там само. – Арк. 45.

¹⁴¹ Там само. – Арк. 393, 394.

¹⁴² *Kurbisówna B. Mieszczanie na Uniwersytecie Jagiellońskim i ich udział w kształtowaniu świadomości narodowej w XV w. / B. Kurbisówna // Ze studiów nad literaturą staropolską. – Wrocław, 1957. – T. 5: Studia Staropolskie / [red. K. Budzika]. – S. 19.*

школа функціонувала у Львові з 1399 р. З початку XV ст. львівська молодь могла здобувати освіту й у катедральній школі. Навчання в цих закладах було підставою для здобуття в майбутньому повноцінної освіти¹⁴³.

Про здобуття вищої освіти в середовищі еліти влади не можемо нічого сказати точно. Відсутність у Львові університету компенсували виїзди на навчання до інших міст чи країн. Такі освітні мандрівки були дуже популярними серед синів львівських патрицій¹⁴⁴. У XV ст. університети приймали на навчання переважно студентів, що походили з середнього міщанства. У Краківському університеті в 1450–1452 рр. було 36 % студентів міщанського походження¹⁴⁵. Ягелонський університет – найпопулярніший серед львівського міщанства. Протягом XV ст. вищу освіту тут здобули 76 студентів зі Львова, з них 26 бакалаврів і 9 магістрів¹⁴⁶. Серед райців, які засідали в колегії у першій чверті XVI ст., лише один мав ступінь доктора наук – Станіслав Вільчек. Освіту він здобув у тому ж таки Краківському університеті¹⁴⁷.

На думку В. Лозінського, більшість осіб, вихідців із багатих львівських родин, на початку XVI ст. навчалися в різних європейських університетах¹⁴⁸. Незважаючи на відсутність у місті вищого навчального закладу, представники еліти влади Львова мали високий рівень інтелектуальної культури. Через часті наукові мандрівки вони швидше ознайомилися з новими винаходами і запозичували їх для використання в себе на батьківщині.

МАЙНОВИЙ СТАН

Завдяки вигідному географічному розташуванню Львова на перетині торговельних шляхів, найпоширенішим заняттям представників еліти влади була міжнародна торгівля. Продавали, здебільшого, волоські й італійські вина, рибу, хутра, а також “східні товари”, тобто прянощі. Товари ці високо цінували в період пізнього Середньовіччя, тому райці надзвичайно швидко збільшували свої статки. Більшість своїх надлишкових капіталів вони інвестували в нерухомість: кам’яниці, будинки, городи та ділянки на передмістях, а також броварні, крами і торгові ятки. У джерелах із початку XVI ст. трапляються поодинокі записи про детальний опис майнового стану представників патриціату, ще рідше – заповіти чи записи про поділи маєтку між дітьми чи спадкоємцями. Зокрема занотовано поділи майна Станіслава Вільчека¹⁴⁹,

¹⁴³ Skoczek J. Dzieje lwowskiej szkoły katedralnej / J. Skoczek. – Lwów, 1929. – S. 14–15.

¹⁴⁴ Nadolski B. Problemy kultury umysłowej odrodzenia mieszczaństwa Prus Królewskich / B. Nadolski // Zapiski Historyczne kwartalnik poświęcony historii Pomorza. – Poznań; Toruń, 1966. – T. 31. – Z. 3. – S. 179.

¹⁴⁵ Mulin L. Średniowieczni scholarze i ich mistrzowie / L. Mulin. – Gdańsk; Warszawa, 2002. – S. 92.

¹⁴⁶ Gąsiorowski A. O mieszczanach studiujących na Uniwersytecie Krakowskim w XV wieku / A. Gąsiorowski // Aetas media aetas moderna. Studia ofiarowane pr. H. Samsonowiczowi w siedemdziesiąt rocznicę urodzin. – Warszawa, 2000. – S. 660.

¹⁴⁷ Kapral M. Kontakty patrycjatu krakowskiego i lwowskiego w średniowieczu i w epoce nowożytnej (XV–XVI wiek) / M. Kapral // Elita władzy miasta Krakowa i jej związki z miastami Europy w średniowieczu i epoce nowożytnej (do połowy XVII wieku). Zbiór studiów / [red. Z. Noga]. – Kraków, 2011. – S. 218.

¹⁴⁸ Łoziński W. Patrycjat i mieszczaństwo lwowskie... – S. 5.

¹⁴⁹ ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1605.

Мартина Вассерброта¹⁵⁰, Ніколауса Тички¹⁵¹ і Міхаеля Магістра¹⁵². В інших випадках про майновий стан райців можна дізнатися із записів купівлі–продажу нерухомості, а також скарг поручителів про невчасну виплату боргів.

На наш погляд, доцільно починати характеристику майнового стану райців із нерухомості, розташованої на Ринку. Як і в інших польських містах¹⁵³, у Львові купити кам'яницю на Ринку могли лише найбагатші жителі, тобто давня фінансово-політична еліта. За володіння кам'яницями на головній площі тривали суперечки, бо це додавало престижу власникам, підтверджувало привілейоване становище в місті. Купівля цих будівель також була вигідним капіталовкладенням.

Міхаель Мечник володів частиною кам'яниці на Ринку між будинками Альберта Кравця і Мартина Писаря¹⁵⁴, яку згодом успадкував його син Антоній¹⁵⁵. Наступники Станіслава Вільчека після його смерті успадкували будівлю на Ринку між будинком Еразма Газа та кам'яницею Темрічовською¹⁵⁶. Станіслав Вільчек також мав будинок біля Зайдіка Вірменина¹⁵⁷. Петрус Тичка був власником мурованого будинку на Ринку, розташованого між кам'яницями Ніколауса Тички й Ніколауса Арнесті¹⁵⁸, також разом із сестрами та братом Бернардом він володів частиною кам'яниці між домами Георгія Войнара і Йоана Кохно¹⁵⁹. Син Петруса Тички Ніколаус своїм спадкоємцям залишив кам'яницю на Ринку між будинком Магістра Сімона¹⁶⁰, яку після його смерті поділили між трьома дочками. Магістер Міхаель був власником нерухомості, розміщеної між будівлями Йоана й Урбана Контрісусора¹⁶¹. Міхаель Гебель володів мурованим будинком біля катедрального костелу¹⁶². Андреас Когляр мав будинок між домами Петруса Целлєра і Барбари Августинової¹⁶³. Станіслав Газ був власником кам'яниці між домами Шнайдеровським і Мартина Вассерброта¹⁶⁴. По смерті Дороти – дружини Мартина Вассерброта – їх діти успадкували будинок на Ринку між кам'яницями Дороти Станцельгазової і Йоана Колачека¹⁶⁵, можемо припустити, що цей будинок купив Мартин.

Значна частина райців проживала на вул. Краківській та Шевській, де ціни на нерухомість були дещо нижчими, ніж на Ринку. Станіслав Газ був власником

¹⁵⁰ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 412.

¹⁵¹Там само. – Арк. 1274, 1787.

¹⁵²Там само. – Спр. 10. – Арк. 12.

¹⁵³*Mikulski K. Przestrzeń i społeczeństwo Torunia od końca XIV do początku XVIII wieku / K. Mikulski. – Toruń, 1999. – S. 224–225; Sowina U. Sieradz. Układ przestrzenny i społeczeństwo miasta w XV–XVI w. / U. Sowina. – Warszawa; Sieradz, 1991. – S. 77; Kiryk F. Terytorium, zabudowa, zaludnienie / F. Kiryk // Dzieje Sandomierza XVI–XVIII w. / [red. H. Samsonowicz]. – Warszawa, 1993. – S. 18; Czaja R. Socjotopografia miasta Elbląga w średniowieczu / R. Czaja. – Toruń, 1992. – S. 90–92.*

¹⁵⁴ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 290, 812, 1459.

¹⁵⁵Там само. – Арк. 290.

¹⁵⁶Там само. – Спр. 11. – Арк. 1650, 1745.

¹⁵⁷Там само. – Спр. 10. – Арк. 1171.

¹⁵⁸ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 39.

¹⁵⁹Там само. – Арк. 106.

¹⁶⁰Там само. – Спр. 11. – Арк. 1274.

¹⁶¹Там само. – Спр. 10. – Арк. 12, 119, 197.

¹⁶²Там само. – Спр. 9. – Арк. 330.

¹⁶³Там само. – Арк. 243.

¹⁶⁴Там само. – Арк. 237, 271, 302.

¹⁶⁵Там само. – Спр. 10. – Арк. 466, 665, 714, 782, 804.

будинку на вул. Краківській між Павлом Різником і Йоаном Золотарем¹⁶⁶. Міхаель Мечник володів нерухомістю на цій же вулиці, один будинок містився між домами Хануса Пачлера і кам'яницею Станіслава Газа¹⁶⁷, два інші, очевидно за певну плату, винаймали люди. В одному проживав золотник Йоан Турлай з дружиною Ядвігою за щорічну плату 15 флоринів¹⁶⁸; інший, розташований біля будинку Кохнової, винаймав Альберт Кравець за річну плату 10 флоринів¹⁶⁹. Ще одну кам'яницю на вул. Краківській відкупив у нього його зять Станіслав Ловіч за 750 флоринів¹⁷⁰. Міхаель Мечник володів також будинками на вул. Шевській між домом Фричів і Петруса Когляра¹⁷¹. Дорота – друга дружина Мечника – придбала ще один будинок на вул. Шевській, розміщений між будинками Георгія Войнара і Себастьяна Різника¹⁷².

Варто зазначити, що більшість райців, окрім кам'яниць на Ринку і приринкових територіях, володіли ще декількома будинками в місті, призначеними для здачі в оренду міщанам, що не мали власного житла (що було дуже прибутковим), а також для передачі у спадок. Окрім кам'яниці на Ринку, є згадки про ще два будинки Мартина Вассерброта, які він продав Оханку Грегоровичу¹⁷³ і Бенедикту Хорвату¹⁷⁴. Герман Падвал мав будинок на вул. Галицькій, біля Андреаса Бергера¹⁷⁵. Крім кам'яниці на Ринку, Станіслав Газ володів також домом на галицькому передмісті¹⁷⁶ і ще двома будинками, один з яких був між домами Аптекаря і Канторським¹⁷⁷, інший – записаний в міських книгах як дім Клоппер¹⁷⁸. Невідомо, де саме вони були розташовані. Андреас Бергер володів будівлею між домами Ганля і Каснічана¹⁷⁹. Можна ствердити, що кожен член міської ради був власником хоча б одного дому, навіть якщо згадок у джерелах про це немає. Адже для того, щоби стати членом інституції магдебурзького права, необхідно було спочатку одержати міське громадянство, основна вимога набуття якого – володіння в місті нерухомістю.

Окрім будинків, майже всі райці мали городи і хатинки в передмістях. Міхаель Мечник був власником двох городів, за які сплачував міський чинш¹⁸⁰, і дому за Галицькою брамою¹⁸¹. Станіслав Вільчек мав два городи на Краківському передмісті: один біля костелу Св. Анни¹⁸², а інший – поблизу єврейського цвинтаря¹⁸³.

¹⁶⁶ Там само. – Спр. 9. – Арк. 147, 185, 203.

¹⁶⁷ Там само. – Спр. 11. – Арк. 485, 619, 712.

¹⁶⁸ Там само. – Спр. 9. – Арк. 924.

¹⁶⁹ Там само. – Спр. 9. – Арк. 905, 984; спр. 10. – Арк. 22.

¹⁷⁰ Там само. – Спр. 11. – Арк. 662.

¹⁷¹ Там само. – Спр. 9. – Арк. 647, 619, 915.

¹⁷² Там само. – Спр. 10. – Арк. 1112.

¹⁷³ Там само. – Спр. 9. – Арк. 124.

¹⁷⁴ Там само. – Арк. 67.

¹⁷⁵ Там само. – Арк. 117.

¹⁷⁶ Там само. – Арк. 271.

¹⁷⁷ Там само. – Арк. 193.

¹⁷⁸ Там само. – Арк. 28.

¹⁷⁹ Там само. – Арк. 78.

¹⁸⁰ Там само. – Арк. 88, 919.

¹⁸¹ Там само. – Спр. 10. – Арк. 56.

¹⁸² Там само. – Арк. 102.

¹⁸³ Там само. – Спр. 9. – Арк. 364.

Георгій Войнар – город на вул. Абрківській¹⁸⁴ і ділянку між своїм будинком і Матеуса Золотаря¹⁸⁵. Йоан Коснар володів двома городами: одним на вул. Краківській¹⁸⁶, другим біля городу Симона Тички, за млином¹⁸⁷. Петро Тичка був власником городу за Краківською брамою¹⁸⁸. Ніколаус Тичка також мав город¹⁸⁹. Магістер Міхаель володів маєтком за Краківською брамою під назвою Зарогоніські¹⁹⁰. Георгій Гебель мав ділянку на вул. Вірменській¹⁹¹.

Представники львівської еліти влади мали також земські володіння. Станіслав Вільчек – частину фільварку в с. Голоско, який успадкували його наступники¹⁹². Петрус Тичка разом із братом Бернардом володіли частиною с. Замарстинів¹⁹³. Фільварком на Замарстинові – Станіслав Газ¹⁹⁴. Більшість райців, які займалися торгівлею, володіли багатими крамами та різницькими і пекарськими ятками. Міхаель Мечник мав два багаті крами¹⁹⁵, Станіслав Вільчек – два крами на Ринку Сільному¹⁹⁶. Георгій Войнар – різницьку ятку між яткою Йоана Дзімлера і городом Мартина Вассерброта¹⁹⁷. Ніколаус Тичка володів двома крамами на Ринку¹⁹⁸.

Ще одним елементом нерухомих володінь представників еліти влади були броварні та цегельні. Раєць Йоан Коснер володів цегельнею зі ставом за вул. Галицькою¹⁹⁹. Міхаель Мечник разом із дітьми після смерті дружини Дороти Калетчанки домагався своєї частки від поділу майна її батька Станіслава Калети, що містився на Ринку. Внаслідок поділу вони отримали 1/3 частину броварні і світлицю²⁰⁰.

¹⁸⁴ Містився між городами Андреаса Ольпнера і Станіслава Ламеля. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 511.

¹⁸⁵ Там само. – Спр. 9. – Арк. 204.

¹⁸⁶ Там само. – Арк. 32.

¹⁸⁷ Там само. – Арк. 166.

¹⁸⁸ Містився між городами Фоми й Івана, в 1510 р. Тичка продав його краківському райці М. Шилінгові. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 49.

¹⁸⁹ Містився між ділянкою Валентина і городом Яцька, в 1520 Тичка продав його Томі Хібовському за 110 флоринів. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 283.

¹⁹⁰ Там само. – Спр. 10. – Арк. 12.

¹⁹¹ Там само. – Спр. 9. – Арк. 33.

¹⁹² Там само. – Спр. 11. – Арк. 1830.

¹⁹³ Там само. – Спр. 9. – Арк. 106.

¹⁹⁴ Там само. – Арк. 136.

¹⁹⁵ Один – між крамами Александра Ігнатовича і Мартина Золотника він продав Мартину Шонгрегуеру. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 257; другий – біля Мартина Золотника. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 489.

¹⁹⁶ Один із них він купив у 1526 р. від Барбари Вазної за 24 флоринів. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 654; інший – купив у 1542 р. від Йоахима золотника за 105 флоринів. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 1457.

¹⁹⁷ Купив її в 1505 р. у Станіслава Залесовського. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 21, 50, 59; в 1521 р. право власності на ятку він передав сину Георгію. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 333, 680.

¹⁹⁸ Один містився на Ринку, біля вірменського каналу. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 20. Другий – між крамами Йоана Кохно і Йоана Калети. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 160.

¹⁹⁹ Цю цегельню він видав під заставу боргу 40 марок. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 335.

²⁰⁰ ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 774, 786.

Д-р Станіслав Вільчек мав броварню на вул. Пекарській²⁰¹. Петрус Тичка – також частку бровару²⁰², а Андреас Бергер орендував млин²⁰³ (детальніші дані про кількість нерухомості, що була у власності представників еліти влади подано в табл. 5).

Таблиця 5

Нерухома власність представників еліти влади Львова з 1501 по 1519 рік

Ім'я й прізвище райця	Нерухомість						Усього
	кам'яниці	будинки	городи і будиночки в передмістях	фільварки	ятки, крами	броварні, млини, цегельні	
Мартин Вассерброт	1						1
Матеус Кангіссер							
Матеус Вейднер							
Антоні Горнінг							
Андреас Бергер						1	1
Міхаель Гаснер							
Станіслав Газ	1	3	1	1			6
Петрус Тичка	2	1	1	1			5
Ніколаус Арнесті							
Георгій Войнар		1	2		1		4
Йоан Коснар	1						1
Ніколаус Гайзлер							
Ніколаус Тичка	1		1		2		4
Георгій Гебель	1		1				2
Андреас Когляр	1						1
Йоан Мартер							
Герман Падвал							
Міхаель Гебель							
Міхаель Мечник	3	5	2+1		2	1	14

²⁰¹Цю броварню він продав у 1507 р. Станіславу Фічеку за 90 марок. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 59.

²⁰²ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 46–47.

²⁰³Там само. – Арк. 8.

Станіслав Вільчек	1		4	1	2	1	8
Міхаель Магістер	1		1				1

Варто зазначити, що як і міста у владних інституціях, так і нерухомість у місті, нові райці отримували часто після одруження з дочками райців. Міхаель Мечник – будинок на Ринку від батька своєї дружини Станіслава Калети²⁰⁴. При поділі майна Станіслава Калети він із дружиною та сином Франциском отримали ще одну кам'яницю на Ринку²⁰⁵. Внаслідок одруження з другою дружиною Доротою Мечник збільшив свій маєток – від неї отримав будинок на вул. Краківській²⁰⁶. На початку 1530-х років Міхаель Мечник продав його Андреасу Кравцю²⁰⁷. Йоан Коснар отримав від батька своєї дружини Ядвіги 500 флоринів, за які купив мурований будинок на Ринку між будинками Йоана Бонера і Ніколауса Тички²⁰⁸.

Найчастіше кам'яниці переходили у володіння колег по урядованні чи родичів через купівлю. Так, Міхаель Мечник продав кам'яницю тестеві свого сина Антонія мечнику Йоанові Фічеку за 400 флоринів²⁰⁹. Два будинки отримав від райці Міхаеля Мечника його зять Станіслав Губіцький. Частина одного на вул. Краківській отримала у спадок його дружина Анна²¹⁰. Натомість другий, на вул. Шевській, він купив у Мечника за 200 флоринів у 1527 р.²¹¹. Кам'яниця Георгія Войнара на вул. Руській після його смерті була поділена між всіма його дітьми²¹², але згодом син (також раєць) Георгій відкупив у сестер їхні частини²¹³. Успадкований від батька будинок на Ринку Йоан Коснер продав не чужим, а своєму зятю Андрієві з Києва (за 60 флоринів)²¹⁴.

Отже, середовище райців Львова треба розглядати як сформовану суспільну групу осіб, спільними рисами якого були: сфера діяльності, значна економічна перевага порівняно з іншими групами, а також суспільний ексклюзивізм. Райцями найчастіше ставали представники найбагатших родин, яким належала реальна політична влада у місті. Щоб увійти до складу ради, необхідно було спершу стати членом цієї замкнутої групи осіб. Еліта влади Львова на початку XVI ст. становила

²⁰⁴ Кам'яниця містилася між будинками Андреса Відлта і Петруса Лазняра. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 162–163, 193.

²⁰⁵ Між кам'яницями Кохнової і Станіслава Бжесьціньського. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 774, 786; спр. 11. – Арк. 116.

²⁰⁶ Біля кам'яниці Кохнової. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 1176.

²⁰⁷ Там само. – Спр. 9. – Арк. 905, 984; спр. 10. – Арк. 22, 193.

²⁰⁸ Там само. – Спр. 9. – Арк. 28, 38, 84, 126, 386.

²⁰⁹ Містилася на Ринку між будинками Альберта Кравця і Мартина Писаря. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 1080.

²¹⁰ Між будинками Хануса Спахліжа і Станіслава Газа. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 485, 712.

²¹¹ Між будинками Фрича і Кугляровським. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 647.

²¹² Містився біля будинку Станіслава Островського з однієї сторони, а з іншої – був бічним від вул. Шотландської. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 510, 924.

²¹³ Там само. – Спр. 9. – Арк. 511; спр. 10. – Арк. 568.

²¹⁴ Між будинками райців Станіслава Вільчка і Мартина Ханеля. Див.: ЦДІАЛ України. – Ф. 52. – Оп. 2. – Спр. 9. – Арк. 281.

вузьке коло осіб, яким належала реальна влада у місті. Більшість із них (51 %) виконували обов'язки лавників і райців протягом довшого часу, що сягав понад 20 років. Ці люди становили серцевину урядової групи. Із згаданих 23 осіб третина прибула до Львова з інших місцевостей. Це підтверджує факт, що хоча торгівельні шляхи, які перетинали Львів, дещо занепали, місто, як і колись, притягало багато іноземців. Як і в інших містах, значний вплив на формування урядової групи у Львові мали родинні і свояцькі зв'язки. Часто представники еліти влади потрапляли до складу лави й ради після одруження з дочками райців. Члени раецької колегії як найбагатші люди в місті володіли значною нерухомістю у Львові та передмістях, становили політичну і фінансову еліту міста.

Ольга Гуль. Властная элита Львова в конце XV – начале XVI века

Представлено райцев, которые управляли во Львове в конце XV – первой четверти XVI в., как общественную группу. При помощи просопографического метода показано роль представителей власти в городском сообществе. Отображен процесс частичного изменения политической элиты в городе, происходящий на переломе XV–XVI вв. Охарактеризованы продолжительность карьеры райцев, их происхождение, родственные связи, образование, имущество.

Ключевые слова: элита власти, городской совет, “правлящие” райцы, “старые” райцы.

Olga Gul. Characteristics of L'viv ruling elites in the late 15th – early 16th century

This article analyses the milieu of the consules (councillors) that ruled in L'viv in the late 15th – early 16th century. Using prosopography approach the article highlights the role played by the city authorities in the city community. It focuses on the process of partial change of political elites in the city on the turn of the 16th century. The article describes the duration of career of the City Council members, their origin, kinship, educational level, and wealth.

Key words: ruling elites, the City Council, acting consules, former consules.